Tamro Oyj 30.3.2020

Viite: Diaarinumero VN/6693/2020

Tamron vastaus STM:n lausuntopyyntöön

Tamro Oyj kiittää STM:ää lausuntopyynnöstä 24.3.2020, koskien lääkelain, tartuntatautilain ja velvoitevarastointilain muuttamista.

Tamro Oyj näkee ehdotetut lainmuutokset pääsääntöisesti oikeansuuntaisiksi ja perustelluiksi.

Pyydämme kiinnittämään kuitenkin huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Lääkkeiden maahantuontia **erityis- ja poikkeusluvilla** tulisi joustavoittaa ja selkeyttää. Menettely on korvaamaton ja toisinaan hyvinkin elintärkeä apu tilanteissa, joissa lääkkeen myyntiluvan haltijan normaali hankintaketju ei kykene tuomaan lääkettä Suomeen riittävästi tai oikea-aikaisesti.

- Lääkejakelun turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa vaihtoehtoisin ja/tai rinnakkaisin kanavin tulisi ottaa harkintaan myös Ruotsin mallin mukainen lupakäytäntö, jossa **lääkkeiden verkkokauppaa** (myynti ja toimitukset kuluttajille) varten on oma apteekkiluvasta erillinen lääkkeiden verkkokaupan toimilupa, joka ei edellytä fyysistä apteekkimyymälää.

  Tällaisen valtakunnallisesti lääkkeitä toimittavan verkkokaupan olisi mahdollista toteuttaa tehokas ja skaalautuva toimitus- ja palveluinfrastruktuuri, investoida maan kattavaan toimituskykyyn ja varastointiin merkittävällä tavalla, ja turvata lääkkeiden saatavuus GDP-säännösten mukaisin toimituksin kautta Suomen.

  Luonnollisesti verkkokaupan ja logististen järjestelyiden tulee tällöinkin noudattaa kaikilta osin vastaavia laadullisia ja toiminnallisia kriteereitä kuin ns. kivijalka-apteekin verkkokauppa (mm. farmaseuttinen henkilökunta).

- **Apteekkien varastointivelvollisuuden** (kahden viikon tarve tavanomaisille lääkkeille) on hyvä, mutta edellyttää siirtymäaikaa, jonka kuluessa apteekkien varastot voidaan täydentää ilman markkinoita häiritsevää ylimääräistä kysyntäpiikkiä. On myös syytä harkita, voisiko apteekin nimetty varasto olla fyysisesti muualla kuin apteekin tiloissa, sillä useissa toimipisteissä tilakysymys tullee olemaan suuri haaste.

- Nyt tehtävien lainmuutosten yhteydessä olisi perusteltua kirjata apteekeille oikeus toimittaa reseptimääräyksen mukaista lääkettä myös **lääkemääräyksestä poikkeavina vahvuuksina** ja pakkauskokoina, kuitenkin huomioiden sen, että toimitettu määrä ja lääkevahvuudet yhteensä mahdollistavat alkuperäisen annostelun.

- Ehdotettu lääkkeiden määräämisen ja käyttöön luovuttamisen rajoittaminen, sekä tarvittaessa **tukkutoimitusten rajoittaminen** viranomaispäätöksellä on tarpeellinen ja kannatettava muutos. Tällöin tulee kuitenkin ottaa huomioon, että tukkuportaassa yksittäisen lääketukun päivittäiset tilausrivimäärät voivat olla yli 100.000 tilausriviä päivässä. Tämän vuoksi kaikki tukkutoimitusten mahdolliset rajoitteet tulee olla tietojärjestelmillä tuettuja.

  Siltä osin, kun nyt suunniteltavat rajoitustavat mahdollisesti vaativat tietojärjestelmien (mm. toiminnanohjausjärjestelmät (ERP) sekä tilausjärjestelmät) toiminnallisuuksien muutosta ja päivittämistä, tulee tähän varata riittävä siirtymäaika, jotta toiminnan kannalta kriittiset järjestelmät saadaan päivitettyä turvallisesti ja hallitusti.

- Keskusteluissa on myös käsitelty **yksikanavajakelua**.Yksikanavajakelu on myös lääkejakelun kriisitilanteissa hyvin toimiva malli, sillä se mahdollistaa toimitusketjun täyden läpinäkyvyyden

(missä mitäkin lääketuotetta on, millaisia määriä). Tilanne on hyvin toisenlainen mm. Keski-Euroopan monikanavamarkkinoilla.

Todettakoon, että monikanavamalli ei olisi tuonut apua esim. maaliskuussa 2020 koetun kaltaiseen kysyntäpiikkiin; päinvastoin varastojen hallinta olisi monikanavassa huomattavasti haastavampaa.

Yksikanavamallin osalta varautumista poikkeuksellisiin tilanteisiin on kehitetty ja lääkejakelun turvaamisesta on yhteinen ymmärrys. Suurimmilla tukuilla on valmius nopeaan reagointiin molemmin puolin, jos kriittisten lääkkeiden lääkkeiden jakelun varmistamiseksi tarvittaisiin yksikanavamallista poikkeavia tilapäisiä toimenpiteitä.

- **Velvoitevarastointilain** muutoksen yhteydessä olisi toivottavaa korjata nykyinen epäkohta, jonka johdosta julkisen sairaalasektorin hankintakausien vaihteessa syntyy merkittävää hävikkiä ja taloudellisia tappioita. Jos tuotteelta häviää markkina kilpailutuspäätöksen johdosta, siitä huolimatta velvoitevarastomäärä lasketaan aiemman menekin perusteella. Seurauksena syntyy varastointivelvoite tuotteille, joille ei enää välttämättä ole markkinaa. Tilanne asettaa maahantuojat/myyntiluvan haltijat kohtuuttoman taloudellisen haasteen eteen, ja kuormittaa tarpeettoman varastoinnin johdosta myös tukkuporrasta.

  Sairaalahankintoja koskien tulisi käytännöksi määrätä siirtymäaikamenettely, jossa aiemmalla hankintakaudella käytössä olleiden tuotteiden velvoitevarasto käytetään ensin loppuun, ja vasta sen jälkeen sairaalatoimituksiin tulee uusi, kilpailussa voittanut tuote.

Vantaalla 30.3.2020

TAMRO OYJ

Kai Kaasalainen
toimitusjohtaja

Anni Svala
laatu- ja vastuunalainen johtaja

Tamro Oyj
Tamro on Suomen johtava lääkkeiden ja terveystuotteiden jakelija sekä palveluntarjoaja. Huolehdimme lääkkeet ja terveystuotteet laadukkaasti ja turvallisesti kuluttajien saataville kaikkialle Suomessa. Tamro on yhdistäjä, joka nivoo terveystoimialan eri toimijat yhteen ja luo pohjan terveystoimialan yhteiselle kehitykselle. Kehitämme suomalaista terveydenhuoltoa ja suomalaisten hyvinvointia tarmolla ja sydämellä. Tamro Oyj kuuluu PHOENIX-konserniin, joka on Euroopan johtava terveystoimialan palveluiden tuottaja.